

Kohabitacja w Polsce: fakty i mity

„Dopiero jak się mieszka ze sobą to można człowieka drugiego poznać i zobaczyć, czy on się nada czy nie. Na jakiś tam dalszy etap życia, czy w ogóle na całe życie.” (Kobieta, lat 28)

„Gdybyśmy nie byli małżeństwem też oczywiście bym uważał nas za kochającą się rodzinę, ale czegoś by brakowało.” (Mężczyzna, lat 29)

W Polsce, spośród par, które w latach 2004-2006 po raz pierwszy zamieszkały pod wspólnym dachem, 1/3 zdecydowała się na ten krok bez ślubu, tworząc tak zwane „związki kohabitacyjne” (czyli na tak zwaną „kocią łapę”). Było to ponad 2,5-krotnie więcej niż na początku lat 1990-tych, co wskazuje na znaczący wzrost popularności związków nieformalnych w naszym kraju. Kohabitacja jest jednak u nas stosunkowo rzadka w porównaniu do innych krajów Europy Zachodniej, gdzie związki nieformalne stanowią ponad połowę pierwszych związków, zawieranych przez młodych ludzi (Austria, Szwecja, Holandia, Norwegia, Dania, Finlandia, Francja).

Przedstawione tu dane wskazują na znacznie większą popularność kohabitacji niż dane oficjalne, np. z Narodowego Spisu Powszechnego 2002, według którego tylko 3,2% osób w wieku do lat 40 pozostających w związkach żyło w kohabitacji. Wykorzystane przez nas dane pochodzą z badania ankietowego, które dostarcza informacji o aktualnych oraz przeszłych związkach, tworzonych przez młode Polki (urodzone w latach 1966-1981), a nie tylko na temat sytuacji bieżącej, jak ma to miejsce w przypadku spisów oraz wielu innych badań ankietowych. Badania przekrojowe, pokazujące jedynie sytuację bieżącą, prowadzą do niedoszacowania zjawiska kohabitacji w Polsce, gdyż tworzone u nas związki nieformalne są stosunkowo krótkie: są szybko przekształcane w małżeństwa i umykają oficjalnym statystykom.

W kohabitacji najczęściej żyją osoby nisko wykształcone, ale od początku lat 1990-tych odnotowuje się silny wzrost popularności tego rodzaju związków wśród osób z wykształceniem wyższym oraz wśród uczących się i/lub studiujących. Kohabitacja jest najczęściej traktowana jako przejściowa forma związku, która służy jego przetestowaniu przed zawarciem małżeństwa. Małżeństwo, w przeciwieństwie do kohabitacji, jest natomiast postrzegane jako jedyna właściwa forma związku do posiadania dzieci. Także pod tym względem Polska różni się od innych krajów europejskich, a zwłaszcza od Szwecji, gdzie znaczący odsetek dzieci rodzi się i wychowuje w związkach nieformalnych.

Monika Mynarska, Anna Matysiak

(http://www.sgh.waw.pl/inne/instytuty/isd/publikacje/Matysiak_MynarskaNr3.pdf).

Warszawa, 2010-09-28